

Plán BOZP na staveništi – teorie a praxe

07.09.2009 | ZDROJ: [ENVIFORM](#) | AUTOR: [HECZKO BRUNO](#)

Plán bezpečnosti a ochrany zdraví při práci na staveništi je nezbytným dokumentem, jehož používání však v praxi naráží na mnoho problémů. Těmto nedostatkům a možnostem řešení proto věnujeme samostatné Téma týdne.

KLÍČOVÁ SLOVA: [PLÁN BOZP](#), [STAVENIŠTĚ](#), [KOORDINÁTOŘI](#)

Plán bezpečnosti a ochrany zdraví při práci na staveništi je dokument, který je ve stanovených případech dle vyhlášky č. 499/2006 Sb., potřebný k vydání stavebního povolení nebo ohlášení stavby a dle zákona č. 309/2006 Sb. má v těchto stanovených případech za povinnost zajistit jeho zpracování zadavatel stavby. Jeho využití však v samotné praxi pokulhá a většina jeho tvůrců, ve snaze vytvořit jakýsi „dokonalý dokument“, který bude v podstatě obsahovat všechno a bude vyhovovat hlavně kontrolním orgánům, zapomínají na to, že je vlastně „vycpaný vatou“. Stává se pasivním dokumentem, na který lehne prach, kterému rozumí pouze koordinátor a během realizace stavby s plánem vlastně kromě něj nikdo nepracuje, nezabývá se použitím plánu a jeho průběžnou aktualizací. Během mnohých prezentací firem na odborných konferencích k činnosti koordinátora na staveništi, někdy člověk nabývá dojmu, že na většině staveb funguje naprosto perfektní systém z hlediska BOZP. Velcí investoři chápou význam bezpečnosti, vycházejí vždy vstříc a vytvářejí ideální podmínky pro výkon funkce koordinátora, významné firmy zhotovitele mají z tohoto pohledu také dobrou úroveň a spolupráce a komunikace bývá uspokojivá. Nadále se pak jakby přehlíží nebo opomíjejí opravdové problémy, které vycházejí z činnosti odpovědných projektantů, samotných zadavatelů staveb menších projektů a také konečných článků dodavatelského řetězce, malých firem a jiných fyzických osob. Přeskočme tedy bezpochyby důležitý aktuální trend v dohadování se, jaký obsah asi má mít ideální plán BOZP ve fungujícím ideálním systému na staveništi, a zaměřme se na skutečné problémy a zejména na to co je třeba změnit, jak uvést plán v praxi a zajistit praktické používání plánu, jak zapojit a zavázat stavbyvedoucí a další odpovědné osoby k součinnosti s plánem při vlastní realizaci díla a dále docílit spolupráci při vedení a aktualizacích plánu, jak nejlépe prokazatelně přenášet opatření a výstupy na pracovníky na všech stupních dodavatelského řetězce v reálném čase atd.

Žádný předpis neurčuje způsobilost nebo minimální kvalifikaci osoby přímo odpovědné za vytvoření plánu BOZP, výjimkou je pouze koordinátor při přípravě stavby, který dle §7 písm. c) NV. č. 591/2006 Sb. „zabezpečuje, aby plán obsahoval přiměřené informace a postupy pro zajištění BOZ na staveništi a aby byl podepsán a odsouhlasen všemi zhotoviteli“ – (sporné se může jevit, jestli si máme pod pojmem "zabezpečuje" představit zpracování plánu nebo jen předkládání podkladů pověřené osobě).

Z tohoto lze usoudit záměr, že prvotní vytvoření plánu, které je nutné už ve fázi přípravy stavby jako součást projektové dokumentace, může mít za úkol i samotný projektant stavby. Ve většině případů je ale praxí, že plán BOZP zpracovává

odborně způsobilý koordinátor v nejlepším případě ve fázi přípravy stavby jako poradce samotného projektanta, v dalších případech až na poslední chvíli, před samotnou realizací projektu nebo i „narychlo“ během ní. Legislativa dále také neurčuje osobu přímo odpovědnou za vedení a aktualizaci plánu v průběhu realizace stavby.

Rozsah a náplň plánu BOZP na staveništi není taktéž určen žádným předpisem a jeho obsah je věcí různých individuálních úhlů pohledů a faktorů, jako je rozsah a složitost stavebního díla. Jediný obecný obsahový rámec je uveden v §15 odst. 2 zákona č. 309/2006 Sb., a to, že je nutné v plánu uvést potřebná opatření z hlediska časové potřeby i způsobu provedení a musí být rovněž přizpůsoben skutečnému stavu a podstatným změnám během realizace stavby. Z tohoto vyplývá, že je plán vlastně jakýmsi „živým“ dokumentem, který konkrétně řeší technická a organizační zajištění a opatření k BOZP na staveništi. Během jeho zpracování při přípravě stavby ještě nebývají známy všechny použité technologie a nejsou uzavřena všechna výběrová řízení zhotovitelů, je tedy nutno průběžně plán aktualizovat a doplňovat, při změnách v použité technologii nebo po předložení dalších pracovních a technologických postupů zhotovitele včetně změn harmonogramu prací.

Dostáváme se tedy k jádru samotného problému a tím je praktické využití dokumentu, zvaného plán BOZP na staveništi. Jak jsem již v úvodu nastínil, využití sebelepšího plánu v praxi, je mnohdy problematické nebo dokonce nereálné, s přihlédnutím ke skutečným možnostem jednotlivých subjektů, zhotovitelů a zadavatelů staveb. Snahou a cílem všech by se mělo stát nejprve řešení otázky, jak vlastně reálně uvést plán do praxe a zavést dle něj tolik požadovaný, fungující systém na staveništi, a až posléze se zabývat ideálním řešením obsahu a rozsahu plánu. Jistěže nelze všechny stavby unifikovat a na všechna stavenišť zavést naprosto dokonalý návod, zlepšením by bylo zajisté upřesnění legislativních požadavků a vypracování jednotné metodiky či normy, jak už pro zmiňovaný obsah plánu tak i praktické užívání a uvedení plánu v praxi.

Otázkou zůstává, jak udržet plán aktuální a jakým způsobem provádět aktualizace, jak nejlépe řešit další opatření pro zajištění prevence rizik a dodržení předpisů BOZP a v dostatečném předstihu a v reálném čase tyto výstupy a opatření přenést na všechny zhotovitele včetně jiných fyzických osob zúčastněných na stavbě. Inspiraci a zkušenosti můžeme zajisté čerpat také ze zahraničí, mějme ale na paměti, že ve většině zemí již platí evropské předpisy o něco delší dobu než-li u nás a je tam také rozdílná úroveň jak samotných projektů, tak kultury firem zhotovitele i samotných zadavatelů staveb.

Dalším sporným bodem se jeví otázka rozsahu plánu, v praxi se setkáváme se dvěma odbornými a přesto rozdílnými názory inspektorů, odborníků a koordinátorů na staveništi. Jestli mít rozsáhlý plán BOZP, například o více jak sto stránkách, plný obrázků, nákresů, grafů, schémat, situačních plánů apod., který se snaží řešit tak trochu všechno, ale v podstatě vše nedostatečně a nekonkrétně, nebo konkretizovat všechny činnosti dopodrobna a s tím spojit další nárůst počtu stran a příloh, který v důsledku může být i kontraproduktivní. Přiznejme si, že málokdo se pak v praxi bude reálně plánem zabývat a ve většině případů se jistě stane pouze bezúčelnou nutnou administrativou, které nikdo, kromě koordinátora nebude rozumět, ani nebude schopen podle ní školit nebo ochoten s ní dále pracovat. V opačném případě se jeví schůdnější tvořit v rámci možností plán

velice stručný, výstižný a rozsahem menší, na použitelné a srozumitelné úrovni pro všechny zúčastněné. Zde zase vzniká otázka subjektivního pohledu kontrolních orgánů OIP na dostatečnost nebo nedostatečnost obsahové stránky.

Jako jeden z mnoha problémů s plány si můžeme uvést na příkladu změny koordinátorů pro jednu zakázku - v situaci, kdy je rozdílný koordinátor při přípravě a pak jiný při realizaci, nebo dojde ke změnám i během samotné realizace. Každý z koordinátorů má jistě vlastní a trochu odlišnou představu o systému zajištění BOZP na staveništi, kterou přenesl při přípravě do plánu a bude se snažit nastavit vlastní pravidla. V případě změny koordinátora pro realizaci stavby se nově nastupující koordinátor dostává do fáze, kdy má již hotový projekt včetně plánu a ten nemusí zcela vyhovovat jeho představám, například elektronická softwarová verze plánu, jiný systém apod., pak s tímto plánem neumí pracovat a jeho význam se míjí účinkem. Případně udělá plán vlastní a ten uvede v platnost jako aktuální verzi. Tato situace se může prakticky opakovat i vícekrát a tím se nám již zcela vytrácí i celkový smysl.

V každém případě se bez nutných změn v legislativě neobejdeme a to takových změn, které pomohou objasnit některá sporná a nejasná ustanovení, případně více konkretizovat a upřesnit odpovědnosti a pravomoci během zajišťování BOZP na staveništi. V neposlední řadě bude jistě nezbytné sjednotit obecné požadavky a při společných setkáních koordinátorů a odborníků, prezentacích firem na vzdělávacích akcích méně obecně idealizovat, a spíše se zaměřit na řešení konkrétních problémů, které potkávají koordinátory a další odpovědné osoby na staveništích.